

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JP „MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA - AERODROM MOSTAR“ D.O.O. MOSTAR

za 2017. godinu

Broj: 01-02-09-14-4-12-1533-6/17

Sarajevo, juli 2018. godine

SADRŽAJ

I.	MIŠLJENJE REVIZORA.....	1
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	1
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	2
II.	KRITERIJI ZA REVIZIJU.....	4
III.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	5
1.	UVOD	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	7
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I IZVJEŠTAVANJE.....	8
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	10
6.1	BILANS USPJEHA	10
6.1.1	Prihodi.....	10
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	10
6.1.1.2	Ostali prihodi.....	12
6.1.2	Rashodi.....	12
6.1.3	Finansijski rezultat.....	15
6.2	BILANS STANJA.....	15
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	15
6.2.2	Tekuća sredstva	18
6.2.2.1	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	18
6.2.2.2	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	18
6.2.3	Kapital	19
6.2.4	Obaveze i razgraničenja.....	20
6.2.5	Popis sredstava i obaveza.....	21
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	22
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	22
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE.....	22
7.	JAVNE NABAVKE.....	22
8.	SUDSKI SPOROVI.....	24
9.	KOMENTAR	24
IV.	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	25
	<i>Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2017. godine.....</i>	<i>26</i>
	<i>Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine.....</i>	<i>28</i>
	<i>Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2017. godine (Indirektna metoda).....</i>	<i>29</i>
	<i>Izvještaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2017. godine.....</i>	<i>31</i>

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Mišljenje revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu**, koji obuhvataju Bilans stanja - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda, Bilans uspjeha - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period, Izvještaj o novčanim tokovima - Izvještaj o tokovima gotovine, Izvještaj o promjenama na kapitalu i Bilješke uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Bilješkama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI 1000-1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar** ne sadrže značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima usljed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra i interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Revizor također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za negativno mišljenje:

1. **Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su 2.691.870 KM i odnose se na odgođeni prihod za primljene donacije. Ne postoji potpuna i pouzdana evidencija o nabavljenim sredstvima iz donacija i subvencija, niti o sučeljavanju prihoda kroz amortizaciju u periodu korištenja sredstava. Zbog navedenog, ne može se potvrditi tačnost iskazanih pasivnih vremenskih razgraničenja jer nisu iskazana u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći (tačka 6.1.4 Izvještaja);**

2. Na dan 31.12.2017. godine, Društvo nije vršilo mjerenje nadoknadive vrijednosti sredstava u skladu sa zahtjevima MRS 36 - Umanjenje imovine. Na poziciji opreme iskazan je iznos od 276.200 KM, za koji nije prezentovana dokumentacija iz koje bi se utvrdilo na što se odnosi i za koju se ne vrši obračun amortizacije. Navedeno ima za posljedicu da vrijednost sredstava nije tačno iskazana, a samim time ni finansijski rezultat, te da finansijski izvještaji nisu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziju u FBiH, MRS i MSFI. (tačka 6.2.1 Izvještaja);
3. Društvo je u 2017. godini iskazalo pozitivan finansijski rezultat - dobit od 41.083 KM i isti nije tačno iskazan i precijenjen je za iznos od najmanje 145.308 KM. Nisu knjiženi troškovi u iznosu od najmanje 126.916 KM u čemu su troškovi za marketinške usluge 92.016 KM i nisu tačno iskazani troškovi amortizacije. Prihodi su više iskazani za 18.392 KM, a nije moguće kvantificirati iznos pogrešnog iskazivanja prihoda od donacija. Zbog navedenog, kao i prenosa ispravke nenaplaćenih potraživanja na teret rashoda i otpisivanja obaveza prema dobavljačima koje nisu prethodno usaglašene, ne može se potvrditi iskazani finansijski rezultat (tačke 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.2.2 i 6.2.4 Izvještaja).

Prema našem mišljenju, zbog značaja stavki navedenih u Osnovi za negativno mišljenje, finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu**, ne prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obaveza i kapitala na dan 31.12.2017. godine, rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikacije na dato mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Skupština i Nadzorni odbor ne obavljaju funkcije organa upravljanja Društva u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH. Grad Mostar nije imenovao predstavnika - punomoćnika osnivača Društva i sjednice Skupštine nisu održavane od 2013. godine, što nije u skladu sa članom 336. Zakona o privrednim društvima. Zbog neodržavanja Skupštine nisu usvojeni finansijski i izvještaji o poslovanju od 2013. do 2017. godine, niti su razmatrani Godišnji obračun, Plan poslovanja i Izvještaj o radu, što je obaveza u skladu sa članom 335. Zakona o privrednim društvima i članom 6. Zakona o javnim preduzećima u FBiH. (tačke 1., 4. i 5 Izvještaja).
- Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti nastavka poslovanja u vremenski neograničenom periodu (tačka 6.1.1 Izvještaja).

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Uvod

Izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu** sa značajnim zakonima i drugima propisima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar** je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti. Pored gore navedene odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu** prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom:

- 1. Planovi poslovanja Društva ne sadrže sve elemente propisane Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, a koji se odnose na: predviđanje prihoda i rashoda, kapitalne izdatke, izvore finansiranja, kao i elemente nabavki. Iako je u 2017. godini došlo do značajnog pada prihoda i rashoda u odnosu na planirane, nisu poduzete aktivnosti na izmjenama i dopunama Plana poslovanja u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima (tačka 5. Izvještaja);**
- 2. Za postupke javnih nabavki izrade glavnog projekta širenja stajanke u iznosu od 35.720 KM i aerodromskog uređaja za izvlačenje dima i plinova – dimovuk u iznosu od 14.481 KM nisu pravilno odabrani postupci nabavke. Također, kod direktnih sporazuma, u više slučajeva vršeno je dijeljenje predmeta nabavke. Navedeno nije u skladu sa članovima 15., 21. i 23. Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja);**
- 3. Popisom imovine i obaveza nije utvrđeno stvarno stanje, a samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je propisano članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.5. Izvještaja).**

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenje s rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu** u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane.

Sarajevo, 30.07.2018. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, dipl.oec.

II. KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija usklađenosti, u okviru finansijske revizije, podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li je dati predmet revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima, usklađen sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre, koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriterij za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja.

Kriterij za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o zrakoplovstvu BiH;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

III. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar (u daljem tekstu Društvo) obavlja djelatnost pružanja usluga u zračnom prometu. Zračna luka Mostar otvorena je 1965. godine za civilni zračni promet u zemlji. Status međunarodne zračne luke stečen je 1984. godine kada je Zračna luka Mostar proglašena alternativnim aerodromom za Međunarodni aerodrom Sarajevo tokom Olimpijskih igara, a po okončanju ratnih djestava ponovo je otvorena za zračni promet 1998. godine. Društvo je upisano u registar kod Općinskog suda u Mostaru rješenjem broj U/I-542/94 od 25.03.1994. godine i nakon prvog upisa vršena su usklađivanja upisa u sudskom registru. Posljednja izmjena upisana je rješenjem Tt-O-28/14 od 05.02.2014. godine i odnosi se na usklađivanje djelatnosti Društva u unutrašnjem prometu i dokapitalizaciju.

Kapital Društva je 9.329.160 KM od čega je udio državnog kapitala-Grad Mostar 8.264.938 KM ili 88,5925%, a Zračne luke Zagreb 1.064.222 KM ili 11,4075%.

Djelatnost Društva su usluge u vezi sa zračnim prijevozom i ostale pomoćne i povezane djelatnosti. Obavlja djelatnost od javnog interesa i obveznik je primjene Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

Organizacija i obavljanje poslova iz nadležnosti Društva vrši se u okviru osnovnih organizacionih jedinica: Ured direktora, Sektor prometa i sigurnosti, Sektor tehnike i održavanja, Sektor ekonomsko-finansijskih, administrativno-pravnih, općih i kadrovskih poslova i Odjel za internu jedinicu koji još uvijek nije oformljen. Djelokrug rada organizacijskih jedinica utvrđuje se prema vrsti i srodnosti, tehničko-tehnološkoj povezanosti poslova i optimalnih uslova za efikasno rukovođenje i koordinaciju. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđena su 104 radna mjesta, a na dan 31.12.2017. godine popunjeno je 51 radno mjesto.

Organi Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava kao organi upravljanja i Odbor za reviziju.

Upravu čini direktor Marin Raspudić, imenovan od strane Nadzornog odbora 28.11.2014. godine na mandatni period od četiri godine.

Skupština Društva sastoji se od predstavnika - punomoćnika osnivača Društva sa glasačkom moć srazmjerno učešću u osnovnom kapitalu Društva. Grad Mostar nije imenovao predstavnika - punomoćnika osnivača Društva i sjednice Skupštine nisu održavane od 2013. godine.

Nadzorni odbor sastoji se od tri člana, od kojih su dva člana predstavnici državnog kapitala koje imenuje Grad Mostar, a treći član je predstavnik kapitala Zračne luke Zagreb. Isti je imenovan Odlukom Skupštine Društva od 11.07.2012. godine u sastavu: Ahmed Bebanić, predsjednik i članovi Draženko Vrljić i Ivana Akmadžić na period od četiri godine. Umjesto člana Nadzornog odbora Ivane Akmadžić, Skupština je 20.12.2013. godine imenovala Damira Vince na period do isteka mandata ostalih članova. Mandat članova Nadzornog odbora istekao je 2016. godine, ali nisu imenovani novi članovi.

Odbor za reviziju imenovan je Odlukom Skupštine Društva od 20.12.2013. godine u sastavu: Kornelija Nikolić, predsjednica i članovi Vedran Beganović i Almin Repeša, na period od četiri godine.

Sjedište Društva je u Mostaru, Ortiješ b.b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu** i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkciju interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od januara do maja 2018. godine, sa prekidima.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH izvršio je finansijsku reviziju Društva za 2011. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Društvo nije postupilo u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju.

Analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Organi upravljanja Društva izvršili su upis u sudski registar sredstva doznačenih po Odluci Vlade FBiH iz 2011. godine u iznosu od 430.000 KM,
- 2) Izvršen je upis promjena u vlasničkom kapitalu pred nadležnim sudom, temeljni kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama je jednak upisanom temeljnom kapitalu u sudskom registru.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Preduzimane su aktivnosti na procjeni naplativosti potraživanja, ali aktivnosti nisu okončane.

Nerealizovane preporuke

- 1) Vlasnici kapitala dužni su aktivno se uključiti i poduzeti odgovarajuće mjere u prevazilaženju i rješavanju navedenih propusta, a prevashodno riješiti status Uprave i osigurati uslove za nesmetano funkcionisanje sistema internih kontrola,
- 2) Trogodišnji plan poslovanja donositi sukladno Zakonu o javnim preduzećima u FBiH,
- 3) Izvještaje o poslovanju raditi u formi koja prati planirane pokazatelje sa uporednim podacima u odnosu na prethodnu godinu,
- 4) Na datum bilansa, vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36.-Umanjenje imovine,
- 5) Društvo je dužno obezbjediti analitičke evidencije o primljenim i realizovanim donacijama,
- 6) Skupština Društva treba da preispita zaključene ugovore o angažmanu članova Nadzornog odbora i Odbora za reviziju, te da poduzme potrebne aktivnosti na unapređenju rada i adekvatnom vrednovanju rada Nadzornog odbora i Odbora za reviziju,
- 7) U cilju poštivanja Zakona o javnim nabavkama, dosljedno provoditi odredbe Pravilnika o nabavi robe, obavljanju usluga i ustupanju radova.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) U cilju što realnijeg iskazivanja obaveza i rashoda na datum bilansa, rezervisanja vršiti dosljednom primjenom MRS 37.-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka, na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljnije razrađena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Društvo je usvojilo određena interna akta i pisana pravila, kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka u okviru radnih procesa.

Statut Društva donesen je 2006. godine. Nakon donošenja novog Zakona o privrednim društvima¹ nije izvršeno usklađivanje Statuta kako je propisano članom 372. ovog Zakona. Uprava i Nadzorni odbor poduzimali su aktivnosti na usklađivanju Statuta, ali iste nisu mogle biti odobrene od strane Skupštine jer se ista nije održala od 2013. godine.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta je iz 2007. godine, a u 2016. godini je donesen novi Pravilnik o radu. Članom 18. ovog Pravilnika definisano je da se njime utvrđuje organizacija i sistematizacija poslova prema Prilogu I istog, a istovremeno je u upotrebi sistematizacija usvojena 2007. godine. Ovom sistematizacijom su predviđena 104 uposlena, a popunjeno je 51, od čega 6 uposlenika na određeno radno vrijeme. Od ključnih pozicija nije popunjeno radno mjesto izvršnog direktora (od sredine 2010. godine), rukovodioca sektora tehnike i održavanja, rukovodioca službe računovodstva i interna jedinica.

Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama donesen je 2009. godine, kako je propisano članovima 11. i 13. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH iz 2009. godine². Računovodstvenim politikama Društva, procesi poslovanja nisu detaljnije razrađeni i prilagođeni specifičnostima Društva. Također, nisu donesena interna pravila i procedure koji bi detaljno uredile kontrolno okruženje, procjenilo rizike, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, te praćenje i procjenu uspješnosti postavljenih kontrola. Navedeno posebno ima uticaj na iskazivanje, priznavanje i objavljivanje primljenih donacija koje Društvo u značajnoj mjeri prima od viših nivoa vlasti. Nije donesena i objavljena računovodstvena politika za državne donacije u skladu sa MRS 20–Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.

Rad organa upravljanja Društva, te Odbora za reviziju, ne obavlja se na način i u obimu kako je uređeno odgovarajućim propisima. Godišnji obračun, Plan poslovanja i Izvještaj o radu i poslovanju nisu razmatrani od strane Skupštine Društva, što je obaveza u skladu sa članom 335. Zakona o privrednim društvima i članom 6. Zakona o javnim preduzećima u FBiH. Skupština Društva nije održana od 2013. godine, iako se prema članu 336. Zakona o privrednim društvima, mora sastati najmanje jednom godišnje i odlučivati o pitanjima iz svoje nadležnosti. Zbog ne održavanja Skupštine nisu izvršena potrebna usklađivanja akata Društva i nisu usvojeni finansijski i izvještaji o poslovanju od 2013. do 2017. godine. Također, nakon isteka mandata članova Nadzornog odbora u 2016. godine, nisu imenovani novi članovi, a isti je u 2017. godini održao dvije sjednice u tzv. „tehničkom mandatu“. Predsjednik Nadzornog odbora je u 2017. godini podnio, a potom povukao ostavku, a Gradonačelnik Grada Mostara je pismeno iznio stav da isti ne može učestvovati u radu Nadzornog odbora. Kada je u pitanju rad Odbora za reviziju, održano je 11 sjednica, ali Odbor za reviziju nije uočio značajnije propuste u radu, ukazao je samo na pitanja kapitala i Pravilnika o radu.

¹ „Sl. novine FBiH“, broj 81/15

² „Sl. novine FBiH“, broj 83/09

Preporuke:

- **Izvršiti usklađivanje Statuta Društva kako je propisano članom 372. Zakona o privrednim društvima,**
- **Računovodstvenim politikama detaljno urediti sve procese poslovanja, a posebno u dijelu iskazivanja, priznavanja i objavljivanja primljenih donacija od viših nivoa vlasti.**
- **Potrebno je uspostaviti funkcionalan rad organa upravljana u Društvu, radi osiguranja neometanog funkcionisanja Društva u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.**

Uočeni su propusti kod: planiranja poslovanja; evidentiranja, iskazivanja i procjene nadoknadive vrijednosti stalnih sredstava; obračuna amortizacije; evidencije i obračuna amortizacije za sredstva nabavljena iz donacija; vršenja redovnog godišnjeg popisa; iskazivanja troškova usluga i primanja uposlenih; priznavanja prihoda od donacija; uspostavljanja evidencije odloženih prihoda; isknjižavanja potraživanja i obaveza; objavljivanja donacija; provođenja postupaka javnih nabavki. Navedeno ukazuje da nije uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola.

Za naprijed navedene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su odgovarajuće preporuke u dijelovima Izvještaja u kojim su šire obrazložene spomenute aktivnosti.

Društvo nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³ i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ uspostavilo odgovarajući sistem internih kontrola. U skladu sa navedenim Zakonom, Društvo nije odredilo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu niti je sačinilo godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2017. godinu.

Preporuka:

- **Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.**

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I IZVJEŠTAVANJE

Trogodišnji plan poslovanja za period 2016. - 2018. godine Uprava Društva je sačinila u martu 2016. godine, a Nadzorni odbor je na isti dan saglasnost 23.03.2016. godine. U Trogodišnjem planu dati su opisni podaci o trenutnom stanju i opšti plan od 2016. - 2018. godine, kadrovska problematika, potrebna ulaganja za predviđeni rast broja putnika sa 80.000, koliko je predviđeno u 2016. godini, na 90.000 u 2017. godini, te na 100.000 putnika u 2018. godini. **Trogodišnji plan poslovanja ne sadrži finansijske pokazatelje i sve elemente propisane članom 23. Zakona o javnim preduzećima, a koji se odnose na: predviđanje prihoda i rashoda, kapitalne izdatke predložene za period koji plan poslovanja obuhvata, izvore finansiranja kapitalnih izdataka, kao i druge elemente.**

Godišnji Plan poslovanja za 2017. godinu Nadzorni odbor usvojio je 29.12.2016. godine. Isti sadrži finansijski plan poslovanja, plan infrastrukturnih ulaganja i nabavku neophodne opreme, kao i saradnju sa zrakoplovnim kompanijama. Finansijskim planom poslovanja predviđeni ukupni prihodi od 4.460.000 KM i to: 2.020.000 KM iz redovne djelatnosti, 2.140.000 KM prihoda od subvencija i 300.000 KM ostalih prihoda. Izrada plana poslovanja zasnovana je na parametrima poslovanja 2016. godine, uz predviđanje rasta obima prometa. U strukturi planiranih prihoda najveći dio se odnosi na subvencije iz Budžeta FBiH 2.000.000 KM, Grada Mostara 80.000 KM i Budžeta Kantona 60.000 KM. Planirani rashodi najvećim dijelom se odnose na bruto plaće od 1.200.000 KM i ostale nabavke roba, usluga i radova od 1.650.000 KM koji su dati u jednoj stavci, bez pojašnjenja o kojim se robama, uslugama i radovima radi. Planom infrastrukturnih ulaganja navode se aktivnosti održavanja sistema rasvjete, sanacije manevarskih površina, proširenja stajanke za još jednu poziciju, proširenje rulne staze i terminalne zgrade i instalacija uređaja za naplatu parkinga. Za navedene

³ „Sl. novine FBiH“, broj 38/16;

⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 06/17

aktivnosti nisu dati finansijski pokazatelji, samo da će aktivnosti dijelom finansirati Grad Mostar, Budžet FBiH ili Evropski fondovi.

Godišnji plan poslovanja nije sačinjen u skladu sa članovima 23. i 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i članom 71. Statuta Društva, jer su nabavke roba, usluga i radova date uopšteno, a kapitalne aktivnosti navedene bez finansijskih pokazatelja i izvora finansiranja, pa kao takav plan poslovanja ne može predstavljati osnovu poslovnim aktivnostima za period za koji je donesen. Također, Skupština Društva nije razmatrala Trogodišnji plan poslovanja i plan poslovanja za 2017. godinu u skladu sa članom 6. stav 1. tačka c) Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

Preporuke:

- **Plan poslovanja sačinjavati na način propisan članovima 23. i 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH,**
- **Skupština Društva treba razmatrati planove Društva u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.**

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finansijskog plana su dati sljedećom tabelom:

KM

Redni broj	Pozicija	Ostvareno u 2016. god.	Plan za 2017. god.	Ostvareno u 2017. god.	Indeks (5/4)	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	2.454.740	4.460.000	2.837.433	64	116
II	Rashodi	2.638.597	4.289.500	2.796.350	65	106
III	Dobit prije poreza (I-II)	-	170.500	41.083	24	-
IV	Gubitak (II-I)	181.857				

Ukupno ostvareni prihodi u 2017. godini iskazani su 2.837.433 KM, što je u odnosu na planirane manje za 1.622.567 KM ili 36%, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 382.693 KM ili 16%. Prihodi od redovne djelatnosti kao i prihodi od subvencija su značajno manje ostvareni u odnosu na planirane. Godišnjim izvještajem o poslovanju⁵ navedeno je da transfer sredstava iz Budžeta FBiH nije pratio dinamiku realizacije provedenih postupaka nabavke, zbog čega nisu do početka sezone realizovali proširenje terminala zgrade, nabavku mašina i dodatne opreme za prihvat, što je, prema mišljenju uprave, rezultiralo padom prometa u broju putnika i obavljenih zrakoplovnih operacija. Također, navode da se promet odvijao isključivo po sistemu charter letova, gdje su letovi često otkazivani zbog neadekvatne popunjenosti i smanjenog broja putnika iz Italije što se direktno odražava na ostvareni prihod.

Ukupno ostvareni rashodi za 2017. godinu iskazani su 2.796.350 KM, u odnosu na plan manji su za 1.493.150 KM ili 35%, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 157.753 KM ili 6%. Najveće odstupanje u odnosu na plan se odnosi na nerealizovane ostale nabavke roba, usluga i radova od 1.650.000 KM, koje su planirane u jednom iznosu i bez obrazloženja na što se odnosi. **Iako je došlo do značajnog pada u ostvarenju prihoda i rashoda u odnosu na plan, Uprava Društva nije u postupila prema članu 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i nije poduzela aktivnosti na izradi rebalansa, odnosno izmjena i dopuna Plana poslovanja.**

Društvo je za 2017. godinu iskazalo pozitivan finansijski rezultat od 41.083 KM.

Preporuka:

- **U slučaju značajnog odstupanja ostvarenja u odnosu na plan, izvršiti usklađivanje Plana poslovanja kako je propisano članom 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.**

Društvo je godišnje finansijske izvještaje za 2017. godinu sačinilo i u propisanom roku dostavilo nadležnim institucijama. Uprava je iste pripremila, a Nadzorni odbor usvojio 24.04.2018. godine. Skupština Društva do okončanja revizije nije razmatrala godišnje finansijske izvještaje. Članom 34. Statuta Društva je utvrđena obaveza usvajanja godišnjih izvještaja i podnošenja izvještaja Gradskom vijeću Grada Mostara.

⁵ Godišnji izvještaj o poslovanju Društva za period od 01.01. – 31.12.2017. godine,

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima za 2017. godinu, iskazani su prihodi 2.837.433 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 380.693 ili 15%.

	KM	
	01.01. - 31.12.2017.	01.01. - 31.12.2016.
PRIHODI	2.837.433	2.456.740
Poslovni prihodi	2.691.361	2.444.899
Prihodi od prodaje učinaka	1.180.769	1.437.559
Ostali poslovni prihodi	1.510.592	1.007.340
Finansijski prihodi	8	288
Ostali prihodi	146.064	11.553

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su 2.691.361 KM u čemu su prihodi od prodaje učinaka 1.180.769 KM i ostali poslovni prihodi 1.510.592 KM. Povećanje ovih prihoda rezultat je povećanja ostalih poslovnih prihoda u okviru kojih se iskazuju prihodi od subvencija i donacija od viših nivoa vlasti. **Prihodi od subvencija i donacija su veći od prihoda koje Društvo ostvaruje obavljanjem redovnih poslovnih aktivnosti i čine 53% ukupno ostvarenih prihoda.**

Prihodi od prodaje učinaka su prihodi od izvršenih aerodromskih usluga prihvata i otpreme aviona, putnika i prtljaga. Usluge prihvata i otpreme aviona uključuju opsluživanje, parkiranje, osvjetljenje piste i druge manipulativne aktivnosti prihvata i otpreme aviona. Izvršene usluge se naplaćuju na osnovu Cjenovnika osnovnih usluga u zračnom prometu i zaključenih ugovora sa avioprevoznicima ili njihovim zastupnicima. Cjenovnik osnovnih usluga je donijela Uprava, a od 2018. godine saglasnost na cjenovnik daje Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH. U zaključenim ugovorima sa avioprevoznicima: Mistral Air S.R.L. Italija čiji je zastupnik Air Service Mostar, Croatia airlines Hrvatska i Albastar Španija, utvrđeni su opšti i ostali uslovi davanja usluge kao i **dati popusti** na cijenu usluge u rasponu od 10 - 40%, a za čekanje 100%. U 2018. godini pokrenuta je redovna avionska linija Mostar-Zagreb za koju je avioprevozniku Croatia airlines Hrvatska dat popust od 75%. Nije dokumentovan način odobravanja ovih popusta. Također, za ugovore sa Croatia airlines Hrvatska i Air Service Mostar sa kojim se ostvaruje više od polovine iskazanih prihoda, vežu se ugovori po kojima Društvo plaća za svakog dolazećeg putnika marketinške usluge što je detaljnije opisano u dijelu rashoda, tačka 6.1.2 Izvještaja.

U okviru prihoda od učinaka koji su iskazani 1.180.769 KM najveći su prihodi od putničkog servisa koji se odnosi na upotrebu svih nekomercijalnih sadržaja u putničkoj zgradi u iznosu od 460.966 KM, usluge opsluživanja 360.967 KM, usluge prihvata i otpreme 320.924 KM i osvjetljenje piste 35.363 KM.

Ostali poslovni prihodi iskazani su 1.510.592 KM i odnose se na prihode od: subvencija i donacija 1.116.313 KM, donacija vezanih za stalna sredstva 327.938 KM, zakupa 60.953 KM i ostali prihodi 5.388 KM.

Prihodi od subvencija i donacija iskazani 1.116.313 KM, odnose se na sredstva primljena od viših nivoa vlasti za nabavku stalnih sredstava ili za pokriće tekućih troškova poslovanja i to: iz Budžeta FBiH 576.313 KM (tekući transfer u iznosu 430.000 KM i koji je realizovan u cijelosti, kao i iznos od 146.313 KM što se odnosi na realizovani dio kapitalnog transfera koji je odobren u ukupnom iznosu 1.570.000 KM), iz Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona 440.000 KM i Grada Mostara 100.000 KM.

Po osnovu subvencija iz Budžeta FBiH, a po Odluci Vlade FBiH V. broj 632/2017. od 04.05.2017. godine primljeno je 430.000 KM kao tekući transfer - subvencija javnim preduzećima koja su namijenjena za pokriće dijela troškova uposlenih, energenata, edukacije uposlenih i drugo. Izvještaj o utrošku primljenih sredstava upućen je 18.01.2018. godine nadležnom Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija. **Utvrđeno je da u ovom pravdanju uključen iznos od 151.180 KM, koji se odnosi na kapitalne izdatke, što nije bila namjena primljene subvencije.**

Donacije i subvencije sa kantonalnog nivoa u iznosu od 440.000 KM primljene su putem kantonalnih ministarstava prometa i veza, te turizma i okoliša. Sredstava su planirana u Budžetu Kantona kao tekući transfer za javna preduzeća za jačanje turističkih kapaciteta. Od Grada Mostara primljeno je 100.000 KM za pripremu prihvatila i otpreme putnika.

U okviru prihoda od donacija i subvencija Društvo je iskazalo 146.313 KM prihoda od kapitalnih transfera. Radi se o novčanim sredstvima iz Budžeta FBiH koja se doznave Društvu iz ukupno odobrenih sredstava za tu godinu, a nakon što Društvo izvrši nabavku stalnih sredstava i o tome dostavi izvještaj nadležnom ministarstvu. Od ovih prihoda, dio od 127.921 KM se odnosi na tekuće troškove koji ne mogu biti kapitalni transfer i trebaju se pravdati iz subvencija za tekuće troškove. Dio od 18.392 KM su investicije u stalna sredstva za koja se, prema MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, prihod priznaje tokom razdoblja korištenja i sučeljava se sa povezanim troškovima koje je potrebno sistemski pokriti iz tog prihoda. Zbog navedenog prihodi su više iskazani za iznos od 18.392 KM, a finansijski rezultat je precijenjen za isti iznos.

Preporuka:

- **Prihode od primljenih donacija iskazivati u periodu na koji se odnose, a u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.**

Obzirom da Društvo prima novčane potpore (donacije, subvencije, namjenska sredstva) sa viših nivoa vlasti, sljedećom tabelom⁶ daje se pregled primljenih tekućih i kapitalnih transfera za period 2013.-2017. godine. Prikaz nema cilj povezivanja istih sa iskazanim prihodima, daju se kao statistički podatak, a ostali aspekti primljenih sredstava šire su obrazloženi u dijelu Izvještaja o obavezama i razgraničenjima.

KM

Godina	Budžet FBiH		Budžet Kantona		Grad Mostar	IPA	UKUPNO
	subvencija	donacija	subvencija	donacija			
2013						252.663	252.663
2014	430.000						430.000
2015	430.000						430.000
2016	430.000	1.570.000			100.000		2.100.000
2017	430.000	1.570.000	440.000		100.000	466.633	3.006.633
UKUPNO	1.720.000	3.140.000	440.000		200.000	719.296	6.219.296

Prema naprijed navedenom, Društvo se značajnim dijelom finansira iz budžeta FBiH, fondova i sa kantonalnog i gradskog nivoa. Navedeno omogućava Društvu iskazivanje pozitivnog poslovnog rezultata, a dok se iz poslovnih aktivnosti iskazuje gubitak. Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu, kako je propisano paragrafom 25 MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

Prihodi od donacija vezanih za sredstva iskazani 327.983 KM su prihodi od sučeljavanja prihoda sa rashodima amortizacije sredstava nabavljenih iz donacija u ranijim godinama. Prihod je priznat u visini obračunate amortizacije za navedena stalna sredstva, a pozivom na MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.

Društvo nije uspostavilo potpune i pouzdane evidencije sredstava koja su nabavljena iz namjenskih donacija pa prezentirani obračun amortizacije nije pouzdana osnova za priznavanje iskazanog prihoda, a pogotovu jer je u ranijim godinama obračun vršen po Odluci od 29.07.2015. godine kojom je procijenjeno da je udjel sredstava nabavljenih iz donacija iznosi 83% u ukupnim sredstvima Društva. Navedeno nije u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći zbog toga nema pouzdane osnove za potvrđivanje iskazanog prihoda po sučeljavanju sa troškom amortizacije.

⁶ Pregled primljenih i namjenskih donacija u periodu 2013.-2017.- Službena knjigovodstva

Preporuka:

- **Uspostaviti potpune i pouzdane evidencije sredstava nabavljenih iz donacija radi pravilnog iskazivanja prihoda po osnovu sučeljavanja sa obračunatom amortizacijom tih sredstava, a u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.**

Prihodi od zakupa u iznosu 60.953 KM ostvareni su po 12 pojedinačnih ugovora za iznajmljivanje poslovnih i reklamnih prostora, zemljišta, hangara i drugih zakupa. Društvo određuje naknade za zakupe u skladu sa Cjenovnikom komplementarnih usluga od 01.08.2015. godine. U okviru ovih prihoda su prihodi od zakupa zemljišta koji se ostvaruju po ugovoru koji je Društvo zaključilo sa Arome Mostar. **Zakupoprimac koristi 56 hektara poljoprivrednog zemljišta u zoni Zračne luke Mostar za koji plaća mjesečnu cijenu od 17 KM po hektaru što godišnje iznosi 11.424 KM, a ugovor je zaključen 28.10.2009. godine na 25 godina. Sa istim zakupcem je zaključen i ugovor o najmu montažnog hangara čija zakupnina na godišnjem nivou iznosi 7.000 KM. Ugovor je zaključen 29.12.2011. godine na 25 godina.**

Za zakup zemljišta za postavljanje reklamnog panoa sa Hotelom Bevanda Mostar ugovor je zaključen 28.10.2010. godine na neodređeno vrijeme, a godišnji zakup iznosi 1.000 KM. Ugovor o najmu ugostiteljskog objekta sa Caffe bar Ana Mostar iz 2017. godine sa visinom zakupa od 400 KM mjesečno, a cijene iz ovih ugovora se ne mogu povezati sa cijenama iz aktuelnog Cjenovnika komplementarnih usluga. Također, Društvo raspolaže parkingom i vršena su ulaganja u nabavku opreme za naplatu parkinga, što je pravdano utroškom sredstava koji je Vlada FBiH usvojila odlukom V. Broj 756/2015 od 25.06.2015. godine, a cjenovnikom predviđena usluga parkiranja se ne naplaćuje.

Obzirom na dužinu trajanja ugovora, ugovorene cijene i promjene tržišnih uslova, potrebno je napraviti analizu potpisanih ugovora u pogledu perioda na koji se zaključuju, cijene usluga i finansijskih efekata koje Društvo ostvaruje od istih, a u cilju ostvarivanja većih prihoda od sredstava kojim Društvo raspolaže, te shodno utvrđenom poduzeti odgovarajuće mjere.

Preporuke:

- **Sačiniti analizu svih potpisanih ugovora o zakupu u pogledu perioda na koji se zaključuju i cijene zakupa, te shodno utvrđenom poduzeti odgovarajuće mjere,**
- **Poduzeti aktivnosti na ostvarivanju najboljih efekata i ostvarivanja prihoda od sredstava kojim Društvo raspolaže.**

6.1.1.2 Ostali prihodi

Ostali prihodi iskazani su 146.064 KM i najveći dio od 125.119 KM su prihodi od otpisa neizmirenih obaveza prema dobavljačima iz perioda 2007. - 2013. godina po redovnom godišnjem popisu za koje, po obrazloženju, nikada nisu primljene opomene za neplaćanje ili druge obavijesti, niti je izvršeno usaglašavanje stanja. Otpisana je i obaveza u iznosu od 81.464 KM iz 2008. godine dobavljača Zračna luka Zagreb.

6.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi od 2.796.350 KM kako slijedi:

	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2016.
RASHODI	2.796.350	2.638.597
Poslovni rashodi:	2.776.715	2.507.188
Materijalni troškovi	107.324	101.042
Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	1.412.371	1.588.172
Troškovi proizvodnih usluga	265.078	171.482
Amortizacija	616.946	429.696
Nematerijalni troškovi	374.996	216.796
Finansijski rashodi	336	4.338
Ostali rashodi i gubici	19.299	127.005
Rashodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava	0	66

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su 2.776.715 KM i čine 99% ukupnih rashoda. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 269.527 KM.

Materijalni troškovi iskazani su 107.324 KM, a odnose se na: materijal 29.262 KM (HTZ zaštita, materijal za čišćenje, kancelarijski i ostali materijal), energiju i gorivo 77.538 KM (električna energija za zgradu i osvjetljenje piste, i gorivo), otpis sitnog inventara 524 KM.

Troškovi plata i ostalih ličnih primanja iskazani su 1.412.371 KM i čine 51% poslovnih rashoda, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi plata i ostalih primanja uposlenih	1.412.371
Troškovi bruto plata	1.210.610
Troškovi službenih putovanja	10.246
Troškovi ostalih primanja i naknada prava uposlenih (topli obrok, prevoz i drugo)	150.895
Troškovi naknada članovima odbora	23.874
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	16.746

Troškovi plata i naknada plata uposlenih iskazani su 1.210.610 KM i odnose se na: neto plate, doprinose, porez na dohodak i oporezivi dio toplog obroka.

Pravilnikom o radu utvrđeni su elementi osnovne plate, po kojem je osnovna plata uposlenika proizvod najniže bruto satnice i odgovarajućeg koeficijenta platnog razreda radnog mjesta za puno radno vrijeme. Elementi za određivanje osnovne plate trebaju biti utvrđeni granskim kolektivnim ugovorom i do tada se primjenjuje dosadašnji način obračuna plata. Direktor Društva je za period februar-juli 2017. godine donosio mjesečne, a za period avgust-decembar jednu odluku o visini osnovne plate, kojom je utvrđeno da će se **plata obračunavati na „dosadašnji način“**, bez jasnog određenja u visini boda ili zadnje donesene odluke u kojoj je utvrđena visina boda. Zadnje donesena Odluka o vrijednosti boda za obračun plata za maj 2013. godine gdje bruto vrijednost utvrđena 635 KM. Pravilnikom o platama utvrđeni su koeficijenti za obračun u rasponu od 1-4,5 prema složenosti poslova, a povećanje plate po osnovu minulog rada iznosi 0,6% za svaku godinu radnog staža.

Donesene odluke za 2017. godinu nisu jasne u dijelu utvrđivanja iznosa vrijednost boda, pa samim tim se ne može potvrditi ovakav način utvrđivanja vrijednosti boda koji se primjenjivao prilikom obračuna plata.

Plata Direktora Društva utvrđena je Ugovorom o položaju, ovlaštenjima, odgovornostima i pravima direktora od 19.12.2014. godine u visini od tri prosječne plate u FBiH i za mjesec juni iznosila je 3.207 KM, a uključuje minularad i oporezivi dio toplog obroka. Prosječna neto plata u Društvu je 1.180 KM, a najniža plata iznosi 649 KM.

Direktor Društva je krajem 2016. godine donio Odluku o **preraspodjeli radnog vremena** za 2017. godinu, na način da tokom šest mjeseci u periodu od 01.05. - 31.10., dnevno radno vrijeme traje 12 sati, a u periodu van sezone od 01.01. - 30.04. i od 01.11. - 31.12. dnevno radno vrijeme traje 4 sata. Iako je Odlukom utvrđeno da sedmične rasporede radnog vremena donosi rukovodilac Sektora prometa u skladu sa odvijanjem prometa i potrebe pružanja usluga prihvata i opreme, nisu rađeni sedmični rasporedi radnog vremena. Prema mjesečnim evidencijama o prisustvu na poslu za juni i avgust, odnosno period sezone, u najvećem broju slučajeva evidentirano je od 4 – 8 sati rada, a ne 12 sati dnevno kako je utvrđeno preraspodjelom. Isto nije imalo uticaj na obračun plata jer je obračunata na puni fond sati za mjesec obračuna, a na bazi 8 sati rada.

U okviru bruto plata iskazan je dio oporezivog toplog obroka. Topli obrok je tokom cijele godine iznosio 16,60 KM po radnom danu, od čega se pola isplaćivalo kao oporezivi dio u okviru bruto plata, a druga polovina se iskazivala na naknadama za topli obrok i isplaćivala se iz blagajne. Visina toplog obroka utvrđena je Odlukom direktora u visini do 2% prosječne neto plate isplaćene u FBiH i ista je za sve radne dane, bez obzira na preraspodjelu radnog vremena. U pojedinim slučajevima uposlenik je imao naknadu za topli obrok od 498 KM za jedan mjesec, jer je redovno ostvario pravo na topli obrok, a za rad preko 8 sati dodatno je obračunat i isplaćen topli obrok. **Način obračuna, isplata i visina toplog**

obroka u 2017. godini nije bio usaglašen ni sa članom 75. Pravilnika o radu kojim je propisana dnevna naknada u visini od 0,5-1% od prosječne plate u FBiH.

Preporuke:

- **Visinu boda za obračun plata jasno definisati u odluci za obračun plate,**
- **Za periode preraspodjela radnog vremena utvrditi način organizovanja, praćenja i obračuna plata uposlenicima,**
- **Topli obrok obračunavati i isplaćivati u visini propisanoj članom 75. Pravilnika o radu.**

Troškovi službenih putovanja uposlenih iskazani su 10.246 KM, koje se najvećim dijelom odnose na dnevnice u inostranstvu 4.995 KM i upotrebu privatnog automobila u službene svrhe 2.095 KM.

Troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih iskazani su 150.895 KM, a čine ih:

	KM
	01.01.-31.12.2017.
Troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih	150.895
Topli obrok	106.583
Prevoz uposlenika na posao i sa posla	34.491
Naknade troškova	8.921

Naknade za topli obrok su iskazane 106.583 KM i odnose se na neoporezivi dio toplog obroka od 8,30 KM po radnom danu. Prevoz na posao i sa posla priznaje se u visini mjesečne karte javnog prevoza za svakog uposlenika koji ostvaruje pravo prema Pravilniku o radu.

Troškovi naknada članovima odbora iskazani su 23.874 KM i odnose se na mjesečne naknade članovima Nadzornog odbora od 14.305 KM i članovima Odbora za reviziju 9.569 KM, sa pripadajućim porezima i doprinosima. Naknada za predsjednika Nadzornog odbora je 400 KM, a članovima 300 KM, za predsjednika Odbora za reviziju je 250 KM, a članovima 200 KM. Imenovanje predsjednika i jednog člana Nadzornog odbora izvršeno je u julu 2012. godini, kada su zaključeni ugovori o angažovanju. Iako je u julu 2016. godine istekao mandat Nadzornog odbora, u 2017. godini održane su dvije sjednice, a naknade su obračunate za svaki mjesec.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 265.078 KM i odnose se na usluge: održavanja 227.373 KM, istraživanja 18.550 KM, sajmovi 9.411 KM, transportne usluge 3.529 KM, ostale usluge 3.690 KM, izrade i dorade učinaka 1.785 KM i reklama 740 KM.

Usluge održavanja odnose se na sanaciju manevarskih površina od 50.846 KM, pripreme radove na naplati parkinga od 47.488 KM, čišćenje guma sa piste 29.600 KM i održavanje sredstava Društva.

Troškovi amortizacije iskazani su 616.946 KM i to za: materijalna sredstva 565.608 KM i nematerijalna sredstva 51.338 KM. **Iskazani trošak nije tačan jer se nije vršio obračun amortizacije na sva stalna sredstva kojim Društvo raspolaže, što je šire opisano u dijelu stalnih sredstava, tačka 6.2.1 Izvještaja.**

Nematerijalni troškovi iskazani su 374.996 KM i odnose se na: neproizvodne usluge 231.949 KM, poštanske i telekomunikacijske usluge 35.107 KM, ostale nematerijalne troškove 30.425 KM, naknade i takse 29.232 KM, premije osiguranja 18.222 KM, reprezentaciju 17.195 KM, poreze, članarine 6.498 KM i platni promet 6.368 KM.

Neproizvodne usluge se najvećim dijelom od 214.534 KM odnose na konsultantske i marketinške usluge, u okviru kojih su iskazani troškovi od 206.254 KM po računima dobavljača Air Service Mostar koji je pravni zastupnik za marketinški poticaj na letovima Mistral Air, a koji se nisu iskazali u periodu na koji se odnose i to: za 2015. godinu 93.127 KM, a za 2016. godinu 113.126 KM.

Troškovi za marketinške usluge koji su nastali i trebali biti iskazani u 2017. godini u iznosu od 92.016 KM nisu iskazani na rashodima perioda jer je primljene račune za nastale troškove Uprava vratila dobavljaču uz obrazloženje da nisu naplaćena potraživanja od istog poslovnog partnera.

Za pružanje marketinških usluga zaključeni su ugovori sa Air service Mostar i G-tour Međugorje. Sa Air service, Društvo u 2015. i 2016. godini zaključilo dva ugovora za realizaciju putničkih aranžmana i pružanje usluga zrakoplovnim operaterima koji obavljaju prevoz putnika, uz zadatak da organizuje i realizuje 200 letova (dolazaka i odlazaka) zrakoplovnih prevoznika na Zračnu luku Mostar za ugovoreni period. Društvo se obavezalo isplati za marketinške aktivnosti po 2 EUR-a po svakom odlazećem putniku na svim linijama, osim linije za Rim za koju je trošak 5 EUR-a.

Društvo se obavezalo da sve direktne zahtjeve za pružanje usluga iz svog asortimana, a koji se odnose na zrakoplovne prevoznike i krajnje korisnike sa sjedištem u BiH ili inostranstvu, direktno prosljeđuje Air Service kao svom partneru i autoriziranom predstavniku, te osiguranje potpune autorizacije svih prodajnih i postprodajnih prava. Zaključivanjem ovakvih ugovora Društvo ograničava svoje djelovanje i moguće ugovaranje sa zainteresiranim stranama za korištenje usluga Zračne luke Mostar.

Uprava i organi upravljanja Društva, nisu poduzimali aktivnosti na redovnom praćenju izvršenih marketinških usluga, odnosno broju odlazećih putnika i dodatnom angažmanu na izvršenju ugovora sa Air Service. Zbog toga, rashodi iz 2015. i 2016. godine od 206.254 KM nisu iskazani u periodu na koji se odnose, a troškovi tekuće godine u iznosu od 92.016 KM nisu iskazani kao rashodi 2017. godine, zbog čega nije tačan iskazani finansijski rezultat poslovanja. Nije postupljeno u skladu sa paragrafom 27. i 28. MRS- 1. Prezentacija finansijskih izvještaja i u skladu sa članom 11. stav 2. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i računovodstveni sistem Društva nije zasnovan na računovodstvenim principima tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti iskazivanja poslovnih događaja.

Preporuke:

- *Ugovore o poslovnoj saradnji zaključivati na način da se osiguraju uspješno poslovanje i djelovanje u najboljem interesu Društva,*
- *Rashode iskazivati na računovodstvenoj osnovi nastanka događaja u periodu na koji se odnose u skladu sa paragrafom 27. i 28. MRS - 1. Prezentacija finansijskih izvještaja i u skladu sa članom 11. stav 2. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

6.1.2.2 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su 19.299 KM, koji se najvećim dijelom od 17.609 KM odnose na iskazane rashode po Godišnjem popisu za otpis potraživanja od kupaca čija je naplata neizvjesna.

6.1.3 Finansijski rezultat

Društvo je u 2017. godini iskazalo pozitivan finansijski rezultat - dobit od 41.083 KM, a isti nije tačno iskazan. Nisu knjiženi troškovi marketinških i advokatskih usluga za iznos od najmanje 104.122 KM, a nisu tačno iskazani ni troškovi amortizacije u iznosu koji se ne može kvantificirati. U okviru prihoda od donacija i subvencija više je iskazan prihod za 18.392 KM što se odnosi na investicije, a pogrešna su i iskazivanja prihoda od donacija po osnovu sučeljavanja sa rashodima perioda za iznos koji nije moguće kvantificirati. **Zbog navedenog, kao i neiskazanih rashoda od nenaplaćenih potraživanja u iznosu 22.794 KM, te iskazivanja prihoda od otpisivanja obaveza prema dobavljačima sa kojim nije izvršeno usaglašavanje, ne može se potvrditi iskazani finansijski rezultat i isti je predjenjen za iznos od najmanje 145.308 KM.**

Nadzorni odbor donio je 24.04.2018. godine Odluku o usvajanju godišnjeg obračuna Društva, kao i prijedlog raspodjele iskazane dobiti od 41.083 KM.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je:

	31.12.2017.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	10.921.526	11.064.394
Osnivački izdaci	28.202	49.353
Nematerijalna imovina	103.558	130.000
Nekretnine, postrojenja i oprema	10.789.766	10.885.041

Osnivački izdaci iskazani su 28.202 KM (nabavna vrijednost 282.013 KM, ispravka vrijednosti 253.810 KM) i odnosi se na početna ulaganja Društva. Smanjenje vrijednosti ulaganja u tekućoj godini je 21.151 KM za iznos obračunate amortizacije.

Nematerijalna sredstva iskazana su 103.558 KM (nabavna vrijednost 362.584 KM, ispravka vrijednosti 259.026 KM) i odnose na softvere za obavljanje djelatnosti. Povećanje vrijednosti od 3.745 KM odnosi se na

nabavku programa teamviewer business i program sigurnosti. Smanjenje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je 50.187 KM za obračunatu amortizaciju. Revizijom je utvrđeno da je za **programski paket za planiranje, upravljanje i vođenje zračne luke u svim njenim segmentima u vrijednosti od 150.000 KM provedena procedura javne nabavke i zaključen ugovor sa NIKO d.o.o. Split 31.12.2012. godine, a plaćanje izvršeno 29.12.2015. godine i 06.04.2016. godine. Zbog problema u implementaciji radi pada prometa tokom 2013. i 2014. godine i promjene namjene utroška kapitalnog transfera za nabavku opreme, okončanje instalacije i tehnički prijem softvera izvršen je tek 29.02.2016. godine. Navedeno ukazuje na slabosti i propuste u procesu nabavke i pravovremenom evidentiranju sredstava što za posljedicu ima nepravilno iskazanu vrijednost sredstava, pravilnost obračuna amortizacije i sa njim povezanih troškova amortizacije.**

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su 10.789.765 KM, nabavna vrijednost 17.865.987 KM, ispravka vrijednosti 7.076.622 KM. Struktura i promjene na ovoj imovini date su u slijedećoj tabeli:

KM

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Alati, kancelarijski namještaj	Transportna sredstva	Materijalna sredstva u pripremi	Ukupno
1	2		3	4	5	6	7
Nabavna vrijednost							
na dan 01.01.2017.	3.939.150	5.414.525	4.270.712	369.061	3.835.221	9.800	17.838.469
direktna povećanja u 2017.		5.832	246.332	27.706	103.952	78.420	471.545
prenos sa pripreme			9.303			-9.303	
otuđenje i rashodovanje		(15.448)	(9.675)	(85.571)	(333.333)		(444.027)
Ostalo							
na dan 31.12.2017.	3.939.150	5.404.909	4.516.672	311.196	3.605.840	88.220	17.865.987
Amortizacija							
na dan 01.01.2017.		2.116.026	1.977.760	244.143	2.615.498		6.953.427
amortizacija za 2017.		182.743	178.140	29.895	174.829		565.607
otuđenje i rashodovanje		(15.448)	(9.675)	(84.356)	(333.333)		(442.812)
na dan 31.12.2017.		2.283.321	2.146.225	189.682	2.456.994		7.076.222
Sadašnja vrijednost							
na dan 01.01.2017.	3.939.150	3.298.499	2.292.952	124.918	1.219.723	9.800	10.885.042
na dan 31.12.2017.	3.939.150	3.121.588	2.370.447	121.514	1.148.846	88.220	10.789.765

Zemljište je iskazano 3.939.150 KM i odnosi se na zemljište koje Društvo koristi na osnovu Sporazuma zaključenog 11.05.2009. godine između Društva i Ministarstva odbrane BiH. Društvu se ustupa na privremeno korištenje dio lokacije Aerodroma Ortiješ Mostar radi osiguranja funkcije aerodroma. Zemljište se u vlasničkom listu vodi na SSNO Beograd. Društvo ima fizičku kontrolu nad dijelom lokacije i može sklapati samostalne ugovore ili dogovore sa trećim stranama u cilju razvoja aerodroma, odnosno pribavljanju roba ili usluga, kao i ugradnje novih namjenskih objekata na dijelu lokacije.

Građevinski objekti su iskazani 3.121.588 KM (nabavna vrijednost 5.404.909 KM, ispravka vrijednosti 2.283.321 KM), a sastojе se od upravne i terminalne zgrade, platforme, tehničkog objekta, hangara i drugo. Povećanje vrijednosti 5.832 KM odnosi se na pomoćni objekat za radnike. Smanjenje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je 182.743 KM za obračunatu amortizaciju i 15.448 KM za isknjiženje tende i kontejnera.

Postrojenja i oprema iskazani su 2.370.447 KM (nabavne vrijednosti 4.516.672 KM, ispravke vrijednosti 2.146.225 KM), a čine ih oprema za prihvat, otpremu i opsluživanje putnika, zrakoplova i prtljaga, oprema za održavanje aerodromskih površina, vatrogasna, medicinska i druga oprema. Povećanje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je 255.635 KM i najvećim dijelom od 167.672 KM se odnosi na klimatizaciju i 35.400 KM za nabavljenu kosilicu. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju i isknjiženje dotrajale i neupotrebljive amortizirane opreme.

Alati i kancelarijski namještaj iskazani su 121.514 KM (nabavne vrijednosti 311.196 KM, ispravke vrijednosti 189.682 KM), a čine ih uredski namještaj, alati, računarska i druga oprema. Povećanje na ovoj poziciji iskazano je 27.706 KM i najvećim dijelom od 16.123 KM odnosi se na nabavku računarske opreme. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju i isknjiženje dotrajale i neupotrebljive amortizirane opreme.

Transportna sredstva iskazana su 3.605.840 KM (nabavne vrijednosti 2.615.498 KM, ispravke vrijednosti 2.456.994 KM) i odnose se na putnička i teretna vozila, transportne trake i kolica za prtljag, traktor, tegljače,

viličare i drugo. Povećanje na ovoj poziciji iskazano je 103.952 KM i najvećim dijelom od 94.500 KM odnosi se na nabavku traktora za održavanje aerodromskih površina. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju i isknjiženje dotrajalog i amortiziranog šaltera Cnrok 1.

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su na 88.220 KM, a odnose se na projekte produženja piste, širenje platforme i stajanke, te hangar za robe.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po stopama na osnovu procijenjenog vijeka trajanja stalnih sredstava. Društvo je Pravilnikom o amortizaciji propisalo slijedeće stope:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Zgrade	33	3
Ostali građevinski objekti	9	11
Informatička oprema	3	33
Postrojenja i transportna sredstva	7	14,3
Uredska oprema i protupožarna oprema	8	12,5
Medicinska oprema	5	20
Telefonska oprema	10	10

Prema dokumentaciji, Društvo kod obračuna amortizacije nematerijalne imovine primjenjuje stopu 20%, a kod osnivačkih ulaganja 7,5%. Iako posjeduje značajnu imovinu, Društvo je tek u 2017. godini uspostavilo informatički podržanu pomoćnu evidenciju stalnih sredstava. Utvrđeno je da u tim evidencijama još uvijek nisu sva sredstva, moguće je samo pojedinačno upoređivanje podataka bez podataka o ukupnim sredstvima. Pomoćna knjiga evidencije o materijalnoj imovini ne sadrži potpune podatke o količinama i novčanim iznosima u skladu sa članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Pojedinačno se sredstva mogu pratiti u odgovarajućim popisnim listama na kojim se vrši i obračun amortizacije. Uvidom u navedene liste konstatovane su greške u pogledu perioda obračuna amortizacije, a posebno ističemo **opremu nabavljenu ranijih godina za koju nema podataka na šta se odnosi i za koji nije prezentovana dokumentacija iz koje bi se utvrdilo o kojoj opremi se radi. Ova oprema se iskazuje kao jedna pozicija u vrijednosti od 276.200 KM i za istu ne obračunava amortizacija. Osim što se ne može potvrditi osnov za priznavanje, navedeno nije u skladu sa tačkom 30. MRS 16 – nekretnine postrojenja i oprema po kojem se sredstva vode po nabavnoj vrijednosti umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od smanjenja. Ovo ima za posljedicu da u periodu korištenja ovih sredstava, vrijednost sredstava nije tačno iskazana, nisu iskazivani troškovi amortizacije pa je zbog toga i finansijski rezultat odgovarajućih perioda precijenjen za neobračunati dio amortizacije.**

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa, kao ni ranijih godina, nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i ostalim zahtjevima iz MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.

Obzirom da imovina predstavlja značajnu stavku u Bilansu stanja Društva, ne može se potvrditi da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa članom 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH kojim je jasno definisana obaveza primjene MRS.

Preporuke:

- *Uspostaviti pomoćnu knjigu stalnih sredstava sa svim potrebnim podacima u skladu sa članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH,*
- *Za sva stalna sredstva vršiti obračun amortizacije, a u cilju njihove tačne i fer prezentacije u finansijskim izvještajima u skladu sa MRS 16 – nekretnine postrojenja i oprema,*
- *Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava,*
- *Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja u potpunosti primjenjivati Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS i MSFI.*

Vlasništvo nad nekretninama

Nekretnine koje se iskazuju u poslovnim knjigama Društva nisu u zemljišnim knjigama upisane na Društvo, registar nekretnina Društva nije uspostavljen.

Hipoteke i založno pravo

Nad imovinom Društva ne postoje upisane hipoteke, niti su data založna prava na nepokretnu imovinu.

6.2.2 Tekuća sredstva

Na datum bilansa iskazana su sljedeća tekuća sredstva:

	31.12.2017.	31.12.2016.
TEKUĆA SREDSTVA-KRATKOTRAJNA IMOVINA	1.448.018	1.069.941
Gotovi na i gotovinski ekvivalenti	381.123	44.881
Kratkoročna potraživanja	877.647	815.772
Potraživanja za PDV	168.964	209.288
Aktivna vremenska razgraničenja	20.284	-

6.2.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	31.12.2017.	31.12.2016.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	381.124	44.881
Transakcijski računi – domaća valuta	375.260	30.700
Transakcijski računi – strana valuta	4.590	12.725
Blagajna - domaća valuta	281	728
Blagajna - strana valuta	993	728

Transakcijski računi u zemlji za poslovanje u konvertibilnim markama otvoreni su kod Nove banke, UniCredit banke, Addiko bank, Raiffeisen banke i Vakufske banke, dok za poslovanje u eurima i američkim dolarima otvoreni su računi kod UniCredit banke i Nove banke.

6.2.2.2 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	31.12.2017.	31.12.2016.
Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	1.066.895	1.025.060
Potraživanja od kupaca	877.647	815.772
Potraživanja za PDV	168.964	209.288
Aktivna vremenska razgraničenja	20.284	-

Potraživanja od kupaca iskazana su 877.647 KM i odnose se na potraživanja po osnovu pruženih usluga kupcima iz inostranstva od 744.289 KM i domaćim kupcima 133.358 KM. Ne može se potvrditi tačnost iskazanih potraživanja jer se u istima duži niz godina iskazuju i potražna salda, a od 17 upućenih IOS-a potvrđeno je samo pet, tako da potraživanja nisu usaglašena na način propisan članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Potraživanja od kupaca iskazuju se kako slijedi :

	31.12.2017.	31.12.2016.
Potraživanja od kupaca	877.647	815.772
Kupci u zemlji	32.296	100.990
Kupci u inostranstvu	610.965	708.224
Sumnjiva i sporna potraživanja	380.976	193.692
Ispravka vrijednosti potraživanja	(146.590)	(187.134)

Potraživanja od kupaca iz inostranstva na datum bilansa najvećim dijelom su od kupca Air service Mostar iskazan 570.068 KM. Ovaj kupac je ujedno i dobavljač za marketinške usluge, te se za izvršene usluge vrši kompenziranje plaćanja, što je šire opisano u dijelu obaveza, tačka 6.2.4 Izvještaja.

Društvo nije internim aktom definisalo kada se i na koji način vrši prijenos potraživanja na sumnjiva i sporna. Prema prezentiranim podacima, u okviru iskazanih redovnih potraživanja na dan 31.12.2017. godine, 22.794 KM se odnosi na potraživanja starija od godinu dana, koja nisu vrijednosno usklađena, odnosno ispravljena na teret rashoda, što je obaveza u skladu sa paragrafom 33., 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi podcijenjeni za 22.794 KM, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos.

Preporuka:

- **Finansijske izvještaje sačiniti u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, paragrafom 33., 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.**

Potraživanja za PDV od 168.964 KM je tekuće potraživanje PDV-a, iskazano potraživanje je usaglašena sa Upravom za indirektno oporezivanje.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana 20.284 KM odnose se na razgraničeni dio troškova po zaključenim policama osiguranja za imovinu i lica.

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital 9.545.423 KM sa slijedećom strukturom:

	31.12.2017.	31.12.2016.
KAPITAL	9.545.423	9.504.340
Upisani temeljni kapital (udjeli članova Društva)	9.329.160	9.329.160
Rezerve (statutarne i druge rezerve)	430.000	430.000
Neraspoređena dobit ranijih godina	281.705	281.705
Neraspoređena dobit izvještajne godine	41.083	-
Gubitak ranijih godina	(536.525)	(536.525)

Upisani temeljni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je 9.329.160 KM. Prema Rješenju općinskog suda u Mostaru Tt-O-28/14 od 05.02.2014. godine, temeljni kapital Društva upisan u sudski registar je 9.329.160 KM, a čine ga udjeli članova Društva: Grad Mostar 8.264.928 KM ili 88,5925% i Zračna luka Zagreb 1.064.222 KM ili 11,4075%. Posljednja izmjena upisanog temeljnog kapitala upisana ovim rješenjem odnosi se na dokapitalizaciju u iznosu od 860.000 KM. Ova dokapitalizacija izvršena je za uplaćena novčana sredstva na temelju Odluke Vlade Federacije Bosne i Hercegovine od 12.07.2011. godine o usvajanju programa utroška kapitalnog transfera. Društvu je 27.10.2011. godine doznačeno 430.000 KM, a za iznos doznačenih sredstava Društvo je trebalo povećati udjel Grada Mostara u temeljnom kapitalu. Nakon toga je i Zračna luka Zagreb, da bi sačuvala vlasnički udjel od 11,4075%, prema Odluci svoje Skupštine dana 18.12.2013. godine, uplatila iznos od 430.000 KM. Izvršeno je povećanje kapitala i to: Grad Mostar za iznos od 761.874 KM ili udio od 88,59%, a Zračna luka Zagreb 98.126 KM ili udio 11,41%. Prema prednjem, dokapitalizacija je izvršena nepravilno za 331.874 KM za koliko je Zračna luka Zagreb više uplatila sredstava. Nadzorni odbor je u 2015. godini donio Odluku o ispravci greške, ali ista nije provedena kod nadležnog suda jer nije održana Skupština društva koja treba da usvoji Odluku o navedenom.

Rezerve su iskazane 430.000 KM odnose se na sredstva uplaćena 31.07.2014. godine na temelju Odluke Vlade FBiH od 28.05.2014. godine o usvajanju programa utroška tekućeg transfera, a za iznos doznačenih sredstava Društvo je trebalo povećati udjel Grada Mostara u temeljnom kapitalu. Ova odluka nije provedena jer nije održana Skupština Društva u čijoj je nadležnosti provođenje naveden odluke.

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 322.788 KM, a čini je dobit tekuće godine od 41.083 KM i neraspoređena dobit ranijih godina od 281.705 KM u čemu je do 2013. godine 118.952 KM, za 2013. godinu 37.506 KM i za 2015. godinu 125.247 KM.

Nepokriveni gubitak ranijih godina iskazan je 536.525 KM i odnosi se na 2014. godinu 354.668 KM i na 2016. godinu 181.856 KM. Nakon iskazanog gubitka za 2016. godinu, **Društvo nije postupilo u skladu sa članom 28. Odluke o vršenju ovlasti organa Grada Mostara u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala⁷** koja nalaže privrednim društvima koja iskažu gubitak poslovanja, racionalizaciju troškova poslovanja uz mjere smanjenja plaća uposlenih.

6.2.4 Obaveze i razgraničenja

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su obaveze kako slijedi:

	31.12.2017	31.12.2016.
OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	2.824.121	2.629.995
Kratkoročne obaveze	132.251	828.233
Kratkoročne finansijske obaveze	-	40.000
Obaveze iz poslovanja	118.706	784.524
Obaveze za plate, naknade i ostala primanja uposlenih	1.925	1.336
Druge obaveze	8.748	-
Obaveze za PDV	206	237
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	2.666	2.136
Pasivna vremenska razgraničenja	2.691.870	1.801.762

Kratkoročne obaveze iskazane su 132.251 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 691.982 KM i najvećim dijelom se odnose na obaveze iz poslovanja.

Obaveze iz poslovanja iskazane 118.706 KM odnose se na obaveze prema domaćim 107.860 KM i dobavljačima iz inostranstva 10.846 KM. U odnosu na prošlu godinu obaveze prema dobavljačima su manje za 665.818 KM.

Obaveze prema dobavljačima nisu tačno iskazane, jer su u pojedinim slučajevima iskazana dugovna salda obaveza, što znači da je evidentirano plaćanje dobavljaču, a nije iskazan trošak i obaveza. **Dugovni saldo za izvršeno plaćanje usluga dobavljaču Advokat Rajić iznosi 2.000 KM, a prema IOS-u, on od Društva potražuje 12.164 KM, a po računima u iznosu od 14.164 KM. Troškovi po ovim računima su iz 2016. godine i knjiženi su tek u 2018. godini. Prema navedenom, po ovom osnovu obaveze su manje iskazane za 12.164 KM, a troškovi perioda u kojem su se trebali iskazati kao i finansijski rezultat manji su za 12.106 KM (iznos obaveze umanjeno za sadržani PDV).**

Po Elaboratu o popisu donesena je Odluka o isknjižavanju obaveza prema 10 dobavljača u iznosu od 125.119 KM, a za obaveze iz ranijeg perioda. Najznačajnije otpisane obaveze odnose se na Zračnu luku Zagreb iz 2008. godine u iznosu od 81.539 KM, a da nije izvršeno usaglašavanje iako se radi o vlasniku kapitala Društva od 11,41%. **Isknjižavanje obaveza je izvršeno uz obrazloženje da su iste zastarjele, nisu vršena usaglašavanja niti provjere stanja kod dobavljača s ciljem utvrđivanja stanja.**

Također, tokom 2017. godine vršena su kompenziranja dugovanja i potraživanja u iznosu od 262.176 KM, od čega se na Air Service Mostar odnosi 261.821 KM, a bez pisanog ovlaštenja Nadzornog odbora, kako je propisano članom 42. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

Prema navedenom, obaveze nisu tačne jer su utvrđena pogrešna evidentiranja i ne iskazuju pravilno u periodu na koji se odnose.

Preporuke:

- **Obaveze iskazivati u periodu na koji se odnose, a kod isknjižavanja obaveza osigurati relevantnu dokumentaciju na osnovu koje se vrši isknjižavanje,**
- **Kompenzacije - prebijanje obaveza i potraživanja vršiti po ovlaštenju Nadzornog odbora u skladu sa članom 42. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.**

⁷ „Sl. glasnik Grada Mostara“ broj 07/12

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su 2.691.870 KM i odnose se na odgođeni prihod za primljene donacije i to: iz ranijeg perioda 1.801.762 KM, a iz 2017. godine 1.218.046 KM, umanjeno za obračunatu amortizaciju za 2017. godinu u iznosu od 327.873 KM.

Od ukupno primljenih sredstava u 2017. godini, na sredstva od IPA fonda odnosi se 466.633 KM, a iz Budžeta FBiH je primljeno 751.413 KM. Sredstva iz federalnog Budžeta primljena su nakon pravdanja utroška kapitalnog transfera za 2016. godinu u iznosu od 518.211 KM, dok je za pravdani utrošak nabavke stalnih sredstava iz odobrenog kapitalnog transfera za 2017. godinu primljeno 233.202 KM. Ostatak sredstava po ovom transferu, doznačen je 2018. godini, a nakon pravdanja provedenih odobrenih nabavki sredstava.

Društvo ne posjeduje pomoćne evidencije o iskazanom odgođenom prihodu iz ranijeg perioda i o tome koja su sredstva nabavljena po primljenim donacijama, odnosno koliko je od tih donacija sučeljeno sa prihodom kroz obračun amortizacije, a koliko je ostalo za sučeljavanje. **Zbog nepostojanja potpune i pouzdane evidencije o nabavljenim sredstvima iz donacija i subvencija, te sučeljenih prihoda kroz amortizaciju u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, nema osnove koja može potvrditi tačnost stanja pasivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 2.691.870 KM.**

Pored toga, Društvo nije izvršilo pravilnu klasifikaciju u skladu sa kontnim planom u pogledu ročnosti obaveza. Društvo je obaveze za odgođeni prihod za primljene donacije iskazalo kao kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva⁸, jer se radi o donacijama po kojim se odloženi prihod priznaje u periodu koji je duži od godinu dana. Ovakvo klasifikovanje obaveza ima za posljedicu pogrešan podatak u pogledu ročnosti istih, što utiče na projekcije potrebnih novčanih sredstava za izmirenje obaveza.

Preporuke:

- *Osigurati potpune i pouzdane evidencije svih primljenih pojedinačnih donacija i subvencija i sredstava nabavljenih iz istih, a radi pravilnog knjigovodstvenog iskazivanja u skladu sa MRS 20 - Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći,*
- *Odgođene prihode po primljenim donacijama, koji se odnose na period duži od godinu dana, evidentirati u skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.*

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Na osnovu odluke Uprave Društva o redovnom popisu i formiranju popisne komisije od 28.12.2017. godine, imenovana je komisija za popis stalnih sredstava, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara, te popis gotovine, potraživanja i obaveza i glavna popisna komisija. Popis je obavljen u skladu sa Uputstvom o radu komisija i obavljanju priprema za popis i rad popisne komisije od 28.12.2017. godine. Komisije su sačinile pojedinačne izvještaje o izvršenom popisu na osnovu kojih je glavna popisna komisija izradila Elaborat o izvršenom popisu, a Uprava 15.02.2018. godine donijela odgovarajuće odluke vezano za utvrđena stanja.

Provedenom revizijom je utvrđeno da:

- Elaborat o popisu kao i Izvještaj o popisu stalnih sredstava, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara ne sadrži podatke o vrijednosti stalnih sredstava Društva, predloženom rashodu i utvrđenom manjku. Za izvršeni popis potrebno je dodatno izvršiti uvid u popisne liste i vršiti poređenja finansijskih podataka, čak i Odluka direktora o rashodu i manjku stalnih sredstava ne sadrži podatke o vrijednosti tih sredstava. U popisnim listama jednom zbirnom pozicijom se iskazuje stara oprema vrijednosti 276.200 KM, a da se ne zna o kojim se sredstvima radi. Popisna komisija navedeno nije uočila niti konstatovala sačinjenim zapisnikom, što znači da stvarni popis nije ni izvršen,
- nije izvršen popis sredstava u pripremi,
- popis potraživanja od kupaca i obaveza prema dobavljačima je urađen prema podacima iz knjigovodstva, a nije konstatovano za koje stavke potraživanja i obaveza nisu obezbijeđeni

⁸ „Sl. novine FBiH“, broj 82/10;

izvještaji o usaglašenosti salda, kako bi se utvrdila validnost iskazanog stanja potraživanja i obaveza. Popis ostalih obaveza nije izvršen.

Na osnovu naprijed navedenog, ne može se potvrditi da je Društvo popis imovine i obaveza izvršilo u skladu sa odredbama članova 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- ***Godišnji popis imovine i obaveza vršiti u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, te usaglasiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom.***

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima, iskazani su ukupni novčani primici 810.320 KM i ukupne novčane isplate 473.744 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom od 336.576 KM. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2017. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama su usklađene sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljene u skladu sa zahtjevima iz MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Uprava pri sastavljanju finansijskih izvještaja nije procijenila niti objavila sposobnost Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu u skladu sa tačkom 25. MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su podaci po bilansnim pozicijama i određena informacije i dodatna pojašnjenja. Međutim, **Društvo u značajnoj mjeri prima i koristi novčane potpore od viših nivoa vlasti, a o istom nije data detaljnija informacija, a nisu date informacije o povećanju kapitalnih transfera za 2.000.000 KM po Odluci Vlade FBiH V. Broj 1749/2017 od 21.12.2017 godine, kao i o iznosu od 1.000.000 za subvencioniranje linije za Zagreb po Odluci Vlade FBiH broj 1738/2017 od 21.12.2017. godine. Navedeno nije u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći koji paragrafom 39. nalaže da se objavi vrsta i veličina državnih donacija priznatih u finansijskim izvještajima i iskazivanje drugih oblika državne pomoći od kojih je pravno lice imao direktne koristi.**

Preporuka:

- ***Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS 1. - Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.***

7. JAVNE NABAVKE

Društvo je 28.12.2016. godine donijelo Plan javnih nabavki za 2017. godinu kojim su ukupno planirane nabavke iznosile 4.820.900 KM. Izvršena je izmjena i dopuna plana nabavki 03.07.2017. godine. Izmjenama i dopunama Plana nabavki planirane su nabavke u vrijednosti 4.854.400 KM i to: radovi u vrijednosti 2.673.500 KM, robe 1.417.400 KM i usluge 763.500 KM. Planom nabavki nisu predviđeni izvori finansiranja, ne mogu se povezati planirane nabavke sa planom poslovanja, jer u koloni ekonomskog koda nije iskazana knjigovodstvena pozicija za javna preduzeća, nego pozicije za budžetske korisnike. Također, nisu objedinjene istovrsne nabavke i posebno je planirana nabavka stolica, a posebno uredskog namještaja, zatim uniforme za svaki sektor posebno.

Prema prezentiranim podacima u 2017. godini provedeno je 56 postupka nabavki i zaključeno ugovora u ukupnoj vrijednosti od 599.906 KM i to: jedan otvoreni postupak od 129.900 KM, devet konkurentskih zahtjeva od 209.877 KM, pet pregovaračkih postupka bez objave obavještenja od 98.892 KM i 47 nabavki putem direktnih sporazuma od 161.237 KM. Revizijom su obuhvaćeni postupci i procedure nabavki za jedan otvoreni, dva pregovaračka i šest konkurentskih postupaka, kao i 17 direktnih sporazuma, u ukupnoj vrijednosti od 424.997 KM ili 71% provedenih postupaka.

Provedenom revizijom odabranog uzorka utvrđene su nepravilnosti kod provođenja postupaka javnih nabavki koje se odnose na:

➤ **izradu glavnog projekta širenja stajanke** za koju je proveden pregovarački postupak bez objave obavještenja. Ista nije planirana planom nabavki i **u septembru je pokrenut postupak nabavke putem konkurentskog zahtjeva u procijenjenoj vrijednosti od 34.000 KM. Nakon osam dana ponovo je donesena Odluka o pokretanju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja pozivajući se na članove 21., 23. i 28. Zakona o javnim nabavkama. Odlukom je definisano da će komisija pregovarati o mogućnosti proširenja postojećeg izvedbenog projekta ukoliko ugovorno tijelo bude u narednom periodu od tri godine investiralo u daljnja proširenja predmetne infrastrukture.** Izabrani postupak nije u skladu sa članom 23. stav 1. tačka c) Zakona, kojim je propisano da se navedeni postupak provodi za nove usluge koje predstavljaju ponavljanje sličnih usluga povjerenih dobavljaču kojem je ugovorni organ dodijelio raniji ugovor, uz uslov da su takve usluge u skladu s osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen osnovni ugovor, nakon provedenog otvorenog ili ograničenog postupka. **U ovom slučaju ne radi se o ranije odabranom ponuđaču, nego o ponuđaču sa kojim bi i u budućnosti zaključivali ugovore. Konačna vrijednost ponude izabranog ponuđača iznosila je 35.720 KM, što je više od procijenjene vrijednosti nabavke.**

➤ **za nabavku aerodromskog uređaja za izvlačenje dima i plinova - dimovuk** proveden je pregovarački postupak bez objave obavještenja sa procijenjenom vrijednošću nabavke od 15.000 KM, a pozivom na članove 21. stav 1. tačka c) i 28. stav 1. Zakona o javnim nabavkama. Odlukom o pokretanju postupka dato je obrazloženje da je predloženi ponuđač renomirani, kvalifikovani i jedini autorizovani dobavljač. Izabrani ponuđač je dostavio dopis da je za navedeni uređaj ima autorizaciju i da je jedini predstavnik proizvođača iz Beograda. Međutim, Društvo nije ispitalo tržišta da li postoje i drugi proizvođači i distributeri predmeta nabavke, niti je prethodno provodilo propisane postupke u skladu sa članom 21. stav 1. tačke a) i b) Zakona o javnim nabavkama. Sa odabranim ponuđačem, zaključen je ugovor na 14.481 KM.

Provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja zahtijeva da postoji obrazloženje i dokazivi razlozi za provođenje istog, što nije osigurano u navedenim slučajevima. Provođenjem ovih postupaka Društvo nije osiguralo pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava.

Tokom godine zaključeno je 47 **direktnih sporazuma**, više sporazuma je zaključeno za nabavke koje su se trebale objediniti i provoditi na transparentniji način kao što su: nabavke odijela (radna i vatrogasna), sanacije pojedinih objekata i izrade projekata, a isto je dijeljenje predmeta nabavke i dovodi do nepravilnog odabira postupka nabavke. **Prema odredbama člana 15. stav 6. Zakona o javnim nabavkama, nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka definisanog Zakonom.**

Nakon provedenih postupaka direktor Društva je sa izabranim ponuđačima zaključivao ugovore, na koje je, u skladu sa odredbama Statuta Društva, Nadzorni odbor trebao dati saglasnost. Ista je data retroaktivno u decembru 2017. godine, na već potpisane ugovore o nabavci.

Postupci javnih nabavki provedeni su bez donesenog internog akta o nabavkama, jer Društvo nije donijelo provedbeni propis za postupke javnih nabavki u smislu njegove usaglašenosti sa važećim propisima o javnim nabavkama, što nije u skladu sa članovima 34. i 35. Zakona o javnim preduzećima u FBiH. Nabavke tokom 2017. godine vršene su po Pravilniku o postupku direktnog sporazuma iz 2014. godine, a Pravilnik o internim procedurama u postupku javnih nabavki roba, usluga i radova donesen je u aprilu 2018. godine.

Preporuke:

- *Planom javnih nabavki objediniti istovrsne nabavke i iste povezati sa raspoloživim sredstvima prema Planu poslovanja i izvorima finansiranja u skladu sa članom 17. stav 3. Zakona o javnim nabavkama,*
- *Postupke javnih nabavki provoditi na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom.*

8. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Sektora za ekonomsko-finansijske, administrativno-pravne, opšte i kadrovske poslove, na dan 31.12.2017. godine, protiv Društva se vodi jedan spor iz radnih odnosa.

Društvo vodi šest sudskih sporova protiv dužnika u ukupnom iznosu 309.858 KM i to: JP BH Airlines Sarajevo 105.809 KM, New Livingston Italija 97.792 KM, Air Commerce Sarajevo 52.019 KM, Lasta Travel Mostar 31.900 KM, Airlines Međugorje 12.838 KM i VIP Aviotion Mostar 9.500 KM.

9. KOMENTAR

Javno preduzeće JP „Međunarodna zračna luka - Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar se u ostavljenom roku očitovalo dopisom broj 01-401/18 od 30.07.2018. godine na dostavljeni Nacrč izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2017. godinu. U dostavljenom očitovanju se uvažavaju iskazani propusti i neusklađenosti, bez dodatnih komentara na predmetni Nacrč, tako da isti predstavlja konačni Izvještaj o finansijskoj reviziji Javnog preduzeća JP „Međunarodna zračna luka - Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2017. godinu.

Rukovodilac Sektora za javna preduzeća:

Mira Pažin, dipl.oec.

Tim za reviziju:

Mujesira Cocalic, dipl.oec. - vođa tima

Katica Galić, dipl.oec. - član tima

IV. PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2017. godine			
Naziv: JP „MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA - AERODROM MOSTAR“ d.o.o. MOSTAR			KM
	Poziција	Teкуća година	Pre thodna година
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	2.691.361	2.444.899
1	Pri hodi od prodaje robe		
2	Pri hodi od prodaje učinaka	1.180.769	1.437.559
3	Pri hodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka		
4	Ostali poslovni prihodi	1.510.592	1.007.340
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	2.776.715	2.507.188
1	Na bavana vrijednost prodane robe		
2	Ma terijalni troškovi	107.324	101.042
3	Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	1.412.371	1.588.172
4	Troškovi proizvodnih usluga	265.079	171.482
5	Amortizacija	616.946	429.696
6	Troškovi rezervisanja		
7	Ne materijalni troškovi	374.995	216.796
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)		
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	85.354	62.289
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	8	288
1	Fi nansijski prihodi od povezanih pravnih lica		
2	Pri hodi od kamata	8	18
3	Pozitivne kursne razlike		270
4	Pri hodi od efekata valutne klauzule		
5	Pri hodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja		
6	Ostali finansijski prihodi		
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	336	4338
1	Fi nansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima		
2	Ra shodi kamata	2	59
3	Negativne kursne razlike	334	3.599
4	Ra shodi iz osnova valutne klauzule		
5	Ostali finansijski rashodi		680
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)		
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-M)	328	4.050
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI) > 0		
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI) < 0	85.682	66.339
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	146.064	11.553
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava		
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina		
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava		
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira		
5	Dobici od prodaje materijala		
6	Viškovi		
7	Na plaćena otpisana potraživanja	13.576	
8	Pri hodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika		
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	132.488	11.553
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	19.299	127.005
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava		
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina		
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava		
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira		
5	Gubici od prodaje materijala		
6	Ma njkovi	1.422	1.633
7	Ra shodi iz osnova zaštite od rizika		
8	Ra shodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	17.877	125.372
9	Ra shodi i gubici na zalihama i ostali rashodi		

XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	126.765	0
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	0	115.452
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		66
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava		
4*	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava		
5*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznajčajnijih grešaka iz ranijih perioda		
6*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznajčajnijih grešaka iz ranijih perioda		
	UKUPNI PRIHODI PERIODA (I+IV+X+1*+3*+5*)	2.837.433	2.456.740
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*+4*+6*)	2.796.350	2.638.597
	DOBIT ILI GUBITAK - NEPREKINUTOG POSLOVANJA	41.083	(181.857)
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	41.083	0
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	0	(181.857)
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	41.083	0
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	0	(181.857)
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVII	Neto dobit perioda	41.083	
XVIII	Neto gubitak perioda		(181.857)
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit perioda	41.083	
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda		(181.857)

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 24.04.2018. godine.

Direktor: Raspudić Marin

Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine					
Naziv pravne osobe: JP „MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA - AERODROM MOSTAR“ d.o.o. MOSTAR					KM
1	Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine/neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
2		3	4	5	5
	AKTIVA				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOR. PLASMANI (1 do 8)	18.510.584	7.589.058	10.921.526	11.064.394
1	Ne materijalna imovina	644.596	512.836	131.760	179.353
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	17.865.988	7.076.222	10.789.766	10.885.041
3	Investicione nekretnine				
4	Biološka sredstva				
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva				
6	Dugoročni finansijski plasmani				
7	Druga dugoročna potraživanja				
8	Dugoročna razgraničenja				
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA				
	C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (1 do 2)	1.594.610	146.592	1.448.018	1.069.941
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji				
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratk. plasmani	1.594.610	146.592	1.448.018	1.069.941
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA				
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA				
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	20.105.194	7.735.650	12.369.544	12.134.335
	II) Vanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva				
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	20.105.194	7.735.650	12.369.544	12.134.335
	PASIVA				
	A) KAPITAL (1 do 10)			9.545.423	9.504.340
1	Osnovni kapital			9.329.160	9.329.160
2	Upisani neplaćeni kapital				
3	Emisiona premija				
4	Rezerve			430.000	430.000
5	Revalorizacione rezerve				
6	Ne realizovani dobiti				
7	Ne realizovani gubici				
8	Ne raspoređena dobit			322.788	281.705
9	Gubitak do visine kapitala			536.525	536.525
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli				
	B) DUGOROČNA RAZGRANIČENJA			0	0
	C) DUGOROČNE OBAVEZE			0	0
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE			0	0
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)			132.251	828.233
1	Kratkoročne finansijske obaveze				40.000
2	Obaveze iz poslovanja			118.706	784.524
3	Obaveze iz specifičnih poslova				
4	Obaveze po osn. plata, naknada i ost. primanja uposl.			1.925	1.336
5	Druge obaveze			8.748	
6	Obaveze za PDV			206	237
7	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine			2.666	2.136
8	Obaveze za porez na dobit				
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			2.691.870	1.801.762
	G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE				
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			12.369.544	12.134.335
	II) Vanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva				
	UKUPNO PASIVA (I+II)			12.369.544	12.134.335

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 24.04.2018. godine.

Direktor: Raspudić Marin

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2017. godine (Indirektna metoda)				
Naziv pravne osobe: JP „MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA - AERODROM MOSTAR“ d.o.o. MOSTAR				KM
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za period		41.083	(181.857)
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	616.946	429.696
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)		
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+		
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)		
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)		
7	Ne realizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)		
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+(-)		
9	Ukupno (2 do 8)		616.946	429.696
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)		
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(61.875)	136.492
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	40.324	(119.492)
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(20.284)	
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(665.818)	505.985
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(30.164)	6.133
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	890.108	680.061
17	Ukupno (10 do 16)		152.291	1.209.179
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		810.320	1.457.018
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		0	0
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+		
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela			
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+		
23	Prilivi iz osnova kamata	+		
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+		
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+		
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		396.871	0
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-		
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
29	Odlivi iz osnova kupovine osnovne imovine	-	396.871	
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-		
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		396.871	0
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)			
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (34 do 37)		0	40.000
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+		
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+		
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+		
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+		
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (39 do 44)		76.873	1.806.665
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-		
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	40.000	
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-		
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-		
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	36.873	1.806.665
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)			
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		76.873	1.766.665
47	D. UKUPNI PRILIM GOTOVINE (18+31+45)		810.320	1.457.018
48	E. UKUPNI ODLIM GOTOVINE (18+32+46)		473.744	1.766.665
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		336.576	0
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)		0	309.647

51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		44.881	357.856
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+		270
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	334	3.598
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49-50+52-53)		381.123	44.881

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 24.04.2018. godine.

Direktor: Raspudić Marin

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2017. godine								
Naziv pravne osobe: JP „MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA -AERODROM MOSTAR“ d.o.o MOSTAR								KM
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit / gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3±5±5 ±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31.12.2015. godine	9.329.160			430.000	(72.963)	9.686.197		9.686.197
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama								
3. Efekti ispravki grešaka								
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2015., odnosno 01.01.2016.g. (1 ± 2 ± 3)	9.329.160			430.000	(72.963)	9.686.197		9.686.197
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava								
6. Ne realizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju								
7. Kurs ne razlike nastale prevođenjem finansijski izvještaja u drugu valutu prezentacije								
8. Ne to dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha					(181.857)	(181.857)		(181.857)
9. Ne to dobiti/gubici priznati direktno u kapital								
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka								
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala								
12. Stanje na dan 31.12.2016.g., odnosno 01.01.2017. g. (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	9.329.160			430.000	(254.820)	9.504.340		9.504.340
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama								
14. Efekti ispravki grešaka								
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2016.,odnosno, 01.01.2017.g. (12 ± 13 ± 14)	9.329.160			430.000	(254.820)	9.504.340		9.504.340
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava								
17. Ne realizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju								
18. Kurs ne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije								
19. Ne to dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha					41.083	41.083		41.083
20. Ne to dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu								

21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka								
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala								
23. Stanje na dan 31.12.2017. g. (15±16±17±18±19±20-21±22)	9.329.160			430.000	(213.737)	9.545.423		9.545.423

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 24.04.2018. godine.

Direktor: Raspudić Marin